

ПУ „ВРАЧАР“

Бјелановићева 2

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

за радну 2021/22 годину

Самовредновање у области

Васпитно-образовни рад

Тим за самовредновање

2022.

САДРЖАЈ

Увод.....	3
1.Тим за самовредновање.....	4
2.Контекст и опис процеса самовредновања.....	5
3. Опис и процена остварености стандарда квалитета рада установе.....	6
4. Предложене мере унапређења и начин праћења.....	33
5.Прилози.....	34

Прилог бр.1 - Протокол посматрања за непосредни увид и заједничку рефлексију

Прилог бр.2 - Анкета за васпитаче

Прилог бр.3 - Анкета за родитеље

Прилог бр.4 - Анализа педагошке документације (пројектних и дечијих портфолија)

У В О Д

Током претходне радне године процес самовредновања у Установи пратио је процес имплементације Основа програма предшколског васпитања и образовања – *Године узлета* и са њим је усклађиван. Планом рада предвиђено је да током процеса самовредновања наставимо са анализом квалитета кључних димензија програма - односа и делања у вртићу, као и стратегија које примењују васпитачи у развијању програма. Предмет самовредновања у свим вртићима и јаслицама у Установи била је кључна област квалитета: Васпитно-образовни рад и у оквиру ње следећи стандарди:

- Физичка средина подстиче учење и развој деце.
- Социјална средина подстиче учење и развој деце.
- Планирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке дечијем развоју и учењу

Имајући у виду да самовредновање треба да буде позитиван процес, процес кроз који васпитачи и стручни сарадници заједно преиспитују квалитет програма, он нам није служио за процену рада васпитача и стручних сарадника. Стога је важно је разумети да је он фокусиран на квалитет постојеће праксе, истицање онога што је добро, препознавање недостатака и онога што треба унапређивати кроз заједничко промишљање и промену праксе.

Процес самовредновања остваривао се у складу са следећим документима:

- Правилником о вредновању квалитета рада установе
- Водичем за самовредновање у предшколским установама
- Годишњим планом самовредновања

1.ТИМ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ

Носиоци процеса самовредновања био је централни Тим за самовредновање на нивоу Установе као и руководиоци за самовредновање на нивоу појединачних објеката који заједно са Централним тимом чине Проширени тим за самовредновање.

Чланови Тима: директор, помоћник директора, стручни сарадници- педагози психолог, васпитачи Љиљана Драгутиновић и Вукославчевић Славица, медицинска сестра Катарина Голубовић, представници савета родитеља Ивана Радин и Марија Павић.

На нивоу појединачних јаслица/вртића процеса самовредновања координирали су руководиоци за самовредновање, чланови проширеног тима. Динамика рада обухватала је заједничке састанке са координатором и члановима централног Тима, континуирано током године упоредо са осталим активностима предвиђени Годишњим планом рада. Координатор тима заједно са психологом и педагогом установе реализовали су овогодишњи процес самовредновања, почев од првог састанка Тима на којем су чланови Централног и проширеног тима информисани о начину самовредновања кључне области: *Васпитно-образовни рад*.

Тимом је координирала Ана Томић, педагог.

Овогодишње истраживање наше васпитне праксе односило се на следећа кључна питања:

- Какве међусобне односе негујемо и развијамо у вртићу? Каква је природа тих односа? У којој мери и на који начин се подржава вршњачка и међувршњачка интеракција?
- Који су све одрасли укључени у циљу подршке дечијем учењу и развоју? Какве односе са тим одраслима гради васпитач?
- У којој мери и на које начине се у васпитној пракси стварају прилике за дечије идеје, питања, претпоставке, изборе? Да ли васпитач прави одговор на њих приликом развијања програма у групи?
- Која су све полазишта и ко су нам учесници у развијању пројеката? Да ли и у којој мери се пројекти базирају на дечијим питањима, идентификовању проблема за решавање, сугестијама, одлукама? Да ли се пројекти развијају са могућношћу за укључивање породице, у складу са њиховим идејама, интересовањима, породичном културом?

- Да ли деца прате своје учење, на који начин се оно чини видљивим за децу? Које облике документовања користимо у пракси? Како документовање и праћење користимо у функције подршке дечијем учењу и развијању програма?

2. КОНТЕКСТ И ОПИС ПРОЦЕСА САМОВРЕДНОВАЊА

Област самовредновања планирана Годишњим планом рада Установе за радну 2021/22 годину је Васпитно образовни рад. Како би се дошло до што квалитетнијих и за праксу усмеравајућих одговора, коришћени су различити извори података:

1. Непосредан увид, разговор са васпитачима, размена на нивоу тимова јаслица и вртића
2. Заједнички састанци и разговори са васпитачима у јаслицама и вртићима на којима се промишља сопствена пракса у односу на Основе програма,
3. Анализа педагошке документације (приче о пројектима и приче за учење)- извори-Вртићи „Гуливер“, „Бисер“, „Свети Сава“, „Фића“, јасле „Бисер“, „Маза“
4. Анкетирање васпитача и родитеља

Процес самовредновања одвијао се у другој половини радне године кроз следеће кључне кораке упоредо је текла реализација осталих активности предвиђених Годишњим планом рада.

Током самовредновања пратили смо активности у оквиру десет вртића и шест јаслица. (јаслице Звончић нису вредноване услед оправдане одсутности великог броја мед.сестара васпитача)

-На првом састанку Тима уследило је информисање учесника (запослених, УО) о процесу спровођења самовредновања током радне године;

- Утврђивање заједничког значења стандарда и индикатора у оквиру области Васпитно-образовни рад као и извора доказа за индикаторе; Договор око начина и техника прикупљања података (*Протокол за непосредни увид*) ;

- Координација прикупљања података из угла родитеља и васпитача- израда анкете за васпитаче и родитеље.

Процес прикупљања података одвијао се на следећи начин: Обухват непосредног праћења је био 40% васпитних група на нивоу објеката. Самовредновање смо започели непосредним праћењем активности а водили смо се протоколом праћења са параметрима и показатељима који су видљиви током праћења. Непосредно праћење активности обављено је у фебруару и марту месецу. Након тога смо размењивали и дискутовали са васпитачима у групама које су изабране случајним узорком.

Стандард: Физичка средина подстиче учење и развој деце

1.1.1 Материјали, играчке и средства су доступни деци, подржавају истраживање, игру и различите видове њиховог изражавања

Анализирајући овај сегмент кључна питања су била: Да ли је простор је опремљен тако да је изазован и да при томе доприноси да деца прошире своја сазнања, искуства, доживљаје онога чиме се баве, да ли је простор реструктуриран тако да је у функцији истраживања? Према одговорима васпитача током непосредног увида, заједничке размене као и путем анкете за васпитаче долазимо до одговора: 51,5 % васпитача путем анкете сматра да у попуности физичка средина подстиче децу на учење, истраживање међутим 46,8% делимично. Током разговора васпитачима слика је мало другачија између објеката, између оних код којих је разумевање концепције одмакла у односу на почетак имплементације у смислу да постепено раде на реструктурирању простора, његовом смисленом коришћењу и да продубљују значење простора и оних који још увек разлоге за нереализовање промена усклађивању физичке средине налазе у санитарним ограничењима, недовољно средстава, и материјалном обезбеђивању, недовољној подршци руководства. Простори треба да буду испуњени смисленијим и садржајним местима за учење, истраживање. Овај индикатор је потребно унапређивати и јачати.

1.1.2. Простор је структуриран тако да подстиче активности у малим групама, окупљање целе групе и самосталну активност детета.

Потребно је разграничити учешће у заједничким активностима и заједнички рад деце који није исто што и рад у малим групама које формирају васпитачи да би урадили задатак. Важно је деци пружити прилику да учествују у заједничкој активности са вршњацима и одраслима када препознају сврху свог учешћа и када доприноси својим учешћем. Важно је омогућити избор у истовременим различитим активностима. Та подела треба да буде природна, да проистиче из смислене потребе деце, да проистиче из игре и истраживања. То није организационо, ни техничко питање поделе деце према типу активности. Кроз организацију растора деца треба да имају прилике да се самостално организују буду у групама променљивог састава. Ово је индикатор на којем ће се интензивно радити.

1.1.3. У осмишљавању и обогаћивању физичке средине учествују деца, родитељи и васпитачи

Анализирајући овај индикатор одговори васпитача нам указују да је потребно да родитељима омогућити да сазнају шта су васпитачи започели са децом, као и да им се омогуће различити начини учешћа уместо задавања задатака свим родитељима. Њихово укључивање не треба да се сведе на доношењу материјала нпр.у реализацији пројеката, док су деца и даље индиректно укључена јер се закључује о *њиховим интересовањима и жељама* и на основу тога се долази до идеја о формирању средине уместо да то буде процес укључивања и консултовања деце. Родитељи су током године били укључени у уређење простора на различите начине (доношење средстава и материјала, израда намештаја, осликавање зидова..) Потребно је и даље оснаживати родитеље на активну сарадњу и сталну размену и да дају свој допринос кроз смислено учешће, као и изналазити различите начине укључивања деце и родитеља у структурирање средине за учење (приказивање примера за родитеље на састанцима, поруке и писма родитељима – као молба за помоћ,учешће...постери са потребним материјалима..)Простори у васпитним собама углавном су персонализовани (породичне фотографије, доношењем различитих предмета од куће..) али је потребно још увек радити на овом сегменту праксе.

1.1.4. Средина за учење (материјали, продукти, панои...) одражава актуелна дешавања васпитно-образовне активности (теме,пројекта)

Скоро у свим јасленим и вртићим собама постоје панои. Садржај паное чине углавном назив теме/пројекта, фотографије деце, дечији продукти, цртежи. Међутим у разговору са васпитачима и даље увиђамо да постоје одређене нејасноће чему служи документовање, да су у документовање укључени и деца и родитељи, не као они који само израђују продукте или да направе нешто већ су они учесници у одређеним активностима и ситуацијама и та потреба за документовањем треба да буде смислена.

Када говоримо о документацији важно учинити видљивим на панеоима или панелима учење деце, њихова искуства. Документовање дечијег рада сматра се важним алатом у процесу учења деце, њихове интерпретације искуства, речи, доживљаје...на овај начин се пружа могућност деци да вреднују свој рад као и процес тог рада али омогућава родитељима да се освешћују о дечијим искуствима и да боље разумеју процес учења деце. На основу анкете спроведене са родитељима 65, 3% родитеља је одговорило средина за учење у потпуности одражава актуелна дешавања, 28, 1% делимично, 6, 6% недовољно. Непосредним увидом могли смо приметити да у заједничком холу вртића на панеоима су истакнути теоријски делови из *Основа програма* што указује да још увек васпитачи не разумеју сврху и функцију документовања реалног програма

Ово такође указује на значај документовања у простору и потребу да се овај сегмент васпитно-образовног просеца унапређује Још увек наша пракса не разуме у довољној мери важност документовања учења као и документовања у простору. Ово је задатак и један од приоритетних циљева којима ћемо се бавити у наредном периоду.

1.1.5. Простори вртића (унутрашњи и спољашњи) одражавају заједничко учешће и учење деце, васпитача и родитеља

1.1.6 Простори локалне заједнице користе се као место за учење кроз заједничке активности деце и одраслих

Поред васпитних соба и други простори се у вртићу и окружењу користе за игру и учење деце. Када је у питању коришћење заједничких простора (холови, ходници, сале, трпезарије) поред васпитних соба ситуација се разликује од објекта до објекта. Социјално значење простора је питање да ли се простором подржава и промовише повезивање, заједничко учешће и заједништво деце и одраслих. Непосредним увидом и у разговору са васпитачима могли смо да закључимо да постоји пракса коришћења заједничких простора у смислу планирног повезивања, у неким објектима направљени су мали искораци и виду њиховог стављања у нову функцију. Обзиром да ти простори немају само једну функцију, нпр. функцију проласка, пресвлачења већ да буду место заједничког учешћа деце и васпитача различитих група. Разумевањем функције заједничког простора и њиховог коришћења је задатак којим ћемо наставити да се бавимо у наредном периоду.

Потребно је јачати рад на коришћењу места у окружењу за игру, учење, развијање пројеката у вртићу. Потребно је јачати рад на коришћењу места у окружењу и укључивање различитих учесника из локалне заједнице за игру, учење, развијање пројеката у вртићу. Њихово укључивање је стручна помоћ кроз предлоге, савете, заједничке акције а не кроз једнократни догађај гостовања.

1.2. Стандард социјална средина подстиче учење и развој деце

1.2.1 У групи се негују позитивни односи, сарадња и солидарност

1.2.2 Однос између деце и васпитача заснован је на уважавању и поверењу

Једно од кључних питања током процеса самовредновања је било какве међусобне односе негујемо и развијамо у вртићу? Каква је природа тих односа? Непосредним увидом, разговорима са васпитачима уочено је да је однос васпитача и деце углавном заснован на поверењу и уважавању, с тим што сматрамо да на овом индикатору морамо још радити и унапређивати га у континуитету. Ако говоримо о грађењу односа, уважавању, поверењу о које су могућности деци потребне онда су то развијање позитивних начина интеракције са другима, да деца буду уважена, укључена у доношење одлука, да истински буду консултована.

1.2.3 У вртићу се стварају ситуације за интеракцију деце различитих узраста/група (у радним собама, заједничким отвореним и затвореним просторима)

Обзиром да је за децу од велике важности могућност интеракције са вршњацима, млађом и старијом децом, учествовање у заједничким активностима и развијање пријатељства,

овај индикатор је потребно унапређивати и јачати у континуитету. Простори који се у јаслицама и вртићу користе за повезивање деце из различитих група су у функцији планираног повезивања, још увек ходници конкретно нису у употребној функцији као место задржавања већ проласка и места у којем су изложене дечији радови. Неминовно је да је важна улога васпитача у обезбеђивању простора, стварање услова за активности у пару у малим групама и да подржава развијање вршњачке заједнице. Простор целог вртића треба да буде место за различите начине сусретања и заједничког учешћа деце различитог узраста и других одраслих. Подстицање заједничких активности међу децом различитих узраста значи **грађење односа узајамног слушања, дељења, сарадње тј. вршњачке заједнице**. Деца једни другима помажу да обликују своје мисли и да их размене. Деца на тај начин уче начине учешћа старијих.

1.3. Планирање и програмирање васпитно образовног рада је у функцији подршке дечијем учењу и развоју

1.3.3. У развијању програма уважавају се иницијативе, предлози, идеје и искуства деце и родитеља

1.3.4. Деца се подстичу на истраживање, решавање проблема и проширивање искуства кроз различите ситуације игре и учења

Ово је један од кључних индикатора на који смо се базирали током процеса самовредновања. На основу *обављених анализа прича о пројекту* који нам је био један од корака у процесу самовредновања извели смо закључке да потешкоће и дилеме код васпитача се јављају када је у питању продубљивање дечијих интересовања, формулисања дечије заинтересованости или да ли ипак то за шта показују заинтересованост има везе са смисленошћу, да ли мало другачије или дубље да сагледавамо дечију заинтересованост. Једна од дилема у размишљањима васпитача јесте на који начин да допринесу да деца остану заинтересована, да подрже њихове идеје, продубе проблематику којом се баве, нпр, неке аутентичне догађаје који су повезани са животним контекстом. Зато говоримо о смисленим ситуацијама учења у којој деца имају прилике за различите начине истраживања. За децу су смислене ситуације учења оне у којима она сарађују, размењују и преговарају на основу потреба које проистиче из самих ситуација, из истраживачких акција а не да ми децу делимо у групе појединачне према задацима. Потребна је подршка у продубљивању питања којима ће се деца бавити у истраживању Овај индикатор ћемо и даље унапређивати и јачати.

1.3.5. Подржавају се различити начини дечијег учења и учешћа

Овај индикатор је делимично остварен али је потребно још да се ради на њему из разлога што смо још увек имамо примера из праксе који нам показују да су садржаји активности унапред одређени, испланирани постоји оптерећеност васпитача да децу

нечему науче уместо да учествују активно у процесу учења, да дамо на важности њиховом ангажовању а не подучавању. Дете у новој концепцији учи из свега што је око њега у вртићу, из свега што му се догађа. То нису методички садржаји, мисли с ена искуства која деца доживљавају и кроз грађење квалитетних односа са другом децом и вршњацима. Деца не уче вербалним преношењем готових знања већ кроз активно учешће у заједничким активностима, из свега што доживљавају, од искуства које имају као и кроз односе које граде са вршњацима.

1. Корак – непосредно праћење активности

Јасле „Маза“

Непосредно праћење у две васпитне групе (средња и старија)

У организацији физичке средине видљиви су искораци у односу на ранији период у виду обезбеђености и сталне доступности различитих материјала за истраживање. Поред собе користи се и заједнички простор –*ходник* у којем се налази светлећи сто велике површине. На столу се налазе неструктурирани материјал – брашно и двоје деце манипулише материјалом помоћу посуда, кантица, у току игре пресипају а васпитач се спонтано укључује у игру, не седи са стране већ се игра са њима, учествује на ненаметљив начин, спонтано се надовезује на игру, нуди нова средства и уједно их охрабрује.

У старијој групи средина је врло инспиративна, добро осмишљена, уређена тако да пружа деци различите могућности за истраживање и кретање, са мноштво материјала, доприноси да деца прошире своја искуства, доживљаје. Видљиво је како су се деца спонтано окупљала у деловима собе према сопственом избору. Васпитач на поду са једном групом деце окупљен је око кутије са неструктурираним материјалом (пиринчем у боји), пластичним бочицама и кашичицама пресипају, убацују све време игре.

Простор собе је такав да даје прилику деци да нађу себи место у зависности од тога да ли желе да истражују на светлећем столу, у делу за ликовно изражавање, да истражују са различитим предметима на графоскопу, са неструктурираним материјалом...

У другом делу собе две девојчице су биле окупљене у простору за ликовно изражавање, у којем су доступне боје у виду темпера, четкице, вода, оловке и хамер..девојчице све време мрљајујући сунђером и бојом по папиру удубљене су док се играју и активно укључене. Деца спонтано прилазе једни другима, започињу игре на светлећем столу, са различитим предметима и комуницирају међусобно.

- У групи све време влада позитивна атмосфера, деца су посвећена игри, уживају, баве се оним што им је занимљиво, вођена радозналошћу. Играју се у испробавању

и размени са другима. У овој ситуацији деца су била видно ангажована и управо акценат треба да буде на њиховој властитој активности а васпитач треба да то подржи. Деца не уче на исти начин, имају различит однос према истим догађајима, различита искуства ...

Персонализованост простора постоји у виду мрежа на којима су породичне фотографије, фотографије из активности...

Јасле „Чаролије“

Непосредно праћење три васпитне групе

У погледу структурирања простора усклађеног са Новим основама програма може се рећи да доминирају различита места за учење, са још увек тзв „чистинама“ у простору и на чему је потребно радити и унапређивати овај сегмент рада. Простор треба да буде испуњен смисленијим и садржајним местима за учење.

Заједнички простори у виду хола и трпезарије нису довољно смислено искоришћени, већ се користе искључиво за обедовање тако да нема планираног повезивања.

У свакој соби доминирају места за скривање, осамљивање што је осмишљавано и решавано помоћу различитих завеса, балдахина, јастуцима. Постоје и даље одређени видови естетике које су продукт васпитача а који се не доводе у везу са програмом.

Током праћења активности у старијој 2 и средњој групи 1 запажамо да група деца боји и црта на налепљеном хамеру док једна девојчица све време поред њих користи зид, полицу на којој се налази папир и наставља да црта. На питање мед.сестре васпитача шта јој то говори и како може да подржи дечију игру, у одговору препознајемо да се доста руководи унапред задатим планом и претпоставком како ће децу усмерити на следећу активност. То нам говори да се још увек није одмакло од старе праксе, обзиром да треба да следи дечија интересовања и да их подржава. За децу је смислено оно што пристиче из аутентичног искуства и доживљаја, а не оно што је одредио васпитач, што проистиче из образовних садржаја или према ономе што је васпитач испланирао. Зидови и панои у заједничким просторима јаслица су празни или са изрезаним детаљима које су васпитачи поставили и који не шаљу поруку о реалном програму који се реализује.

Јасле „Луња“

старија и средња група

У току је пројекат „Вода“ – деца заједо са васпитачима сипају воду у флашице које су добили од родитеља, потом се окупљају око стола са бојама, васпитачи сипају различите боје у флашице и дају деци да манипулишу њима.

Физичка средина је реструктурирана више пута, обилује одређеним материјалима за игру и истраживање, али нема разноврсности избора материјала у смислу увезаности са актуелним пројектом. Простор собе не омогућава да се бирају различите врсте активности шта је пожељно и очекивано у том простору јер инспиративан простор, материјали који се користе чине важан део овог програма.

Током праћења не препознаје се зашто је важно да се деца баве одређеним активностима, васпитачи нису у потпуности усмерене на давање подршке на смислен начин (ако је то вода шта деца ту откривају, на који начин стичу искуства, шта испробавају, трагају..) када уносим нова средства и материјале, како проширујем то њихово искуство?

Акценат у раду у јаслама треба пре свега да буде на организацији *физичке средине* која деци нуди различите могућности за истраживање и кретање као и промену активности и њихову интеракцију. На осмишљавању физичке средине потребно је још радити у смислу да то буду простори који позивају децу да истражују, замишљају, размишљају, откривају, осмишљавају своја искуства, који садрже разноврсне материјале и које деца могу користити на више начина.

Активност тече одређеним унапред испланираним током, постоји усмеравање деце чиме ће се бавити (окупљање за једним столом где мешају воду и боје) и то је на неки начин одређена врста хаотичности која влада у групи уместо да се посвећено одвија процес различитих истраживања. Не постоје пригодне просторне целине према потребама теме/пројекта у групи или нису најјасније видљиве.

Када говоримо о документацији важно учинити видљивим на паноима или панелима учење деце, њихова искуства. Документовање дечијег рада сматра се важним алатом у процесу учења деце, њихове интерпретације искуства, речи, доживљаје...на овај начин се пружа могућност деци да вреднују свој рад као и процес тог рада али омогућава родитељима да се освешћују о дечијим искуствима и да боље разумеју процес учења деце. Још увек наша пракса не разуме у довољној мери важност документовања учења као и документовања у простору. Ово је задатак и један од приоритетних циљева којима ћемо се бавити у наредном периоду.

Јасле Мића и Аћим

старија 2 група, старија 1 група и средња 1 група

Питања која су се отворила током непосредног праћења односе се на безбедност приликом коришћења одређених материјала, укључивање васпитача у игру, како препознати време када се игра проширује, да ли су адекватно одговорили на потребе детета. Током разговора са мед.сестрама васпитачима учучавамо да и даље адаптацију издвајају као издвојен транзитorni период и тешкоће у току њега а у ствари адаптациони период представља прилику да васпитач упознаје могућности сваког детета те да је улога васпитача да се усклађује са његовим потребама.

Највећа дилема тиче се подржавање дечије игре и у складу са тим дате су препоруке васпитачима шта могу учинити. Пре свега послушати шта деца причају док се играју, које материјале користе с тим што се код деце на јасленом узрасту омогућује проширивање сазнања постепеним уношењем средстава, питања која деца постављају и на тај начин се васпитач надовезује на игру деце. Увек је важно понудити довољно различитог материјала и пре свега промишљати како продубити интерес за игру и активности.

Током разговора са васпитачима закључујемо да још увек постоје дилеме, несигурности у вези са тим да ли је њихова улога да науче децу нечему, још увек има враћања на стару праксу у смислу унапред припремљених садржаја. Јавља се потреба за подршком када је у питању разумевање примене нове концепције.

У ходнику постоје панели са издвојеним принципима што говори у прилог томе да се се баве разумевањем документовања али потребна је подршка и у том сегменту. Смисао јесте да документовање представља како се развија реални програм, на шта се фокусирају и какву слику о програму и пракси вртића граде.

Приликом праћења запажамо да је актуелан пројекат *Позориштанце*, васпитачима су дате сугестије и смернице како да одступити од старе праксе у реализацији пројеката и какве су могућности укључивања родитеља, родитељи треба да се укључе у његово развијање, да учествују у пројекту и заједничком учењу кроз сталну доступност, кроз експертску помоћ ... Не треба сарадња да буде сведена на прављење маски са родитељима код куће или у виду радионице у оквиру пројекта јер онда говоримо о старом приступу. Родитељи треба да буду укључени кроз конкретне ситуације у смислу прикупљања средстава и материјала релевантних за тему, експертску помоћ, као независно истраживање са децом.

Јасле Палчић

Млађа и старија јаслена група

Први утисак који се стиче на уласку у простор јаслица је да су заједнички простори искоришћени за заједничку игру деце. У првој просторији, холу јаслица, деца истражују различитим неструктурираним материјалима брашно, боје за колаче, житарице..У другом заједничком простору налазе се скривалице у којима су деца имала могућности за различите игре.

Собе имају издвојене просторне целине за конструисање, симболичку игру, сензорну просторну целину, за осамљивање може се рећи да средина позива на игру и истраживање. Простор је богат реалним предметима.

Питања и дилеме васпитача мед.сестара се односе на начине консултовања са децом, постоје одређене несигурности у развијању пројеката на јасленом узрасту у смислу да

васпитачи су ти који воде пројекат а не толико вођени стварном заинтересованошћу деце. Потребна је подршка у документовању процеса учења, разумевању сврхе документовања.

Питања и дилеме васпитача-мед.сестара највише су се односила на консултовање са децом, страх од иницијативе да васпитач усмерава реализацију пројекта и како на јасленом узрасту идентификовати стварну заинтересованост деце, шта истраживати.

Имајући у виду да су јаслице Палчић од момента имплементације нове концепције након годину дана праћењем игре деце, на иницијативу родитеља радили на грађењу простора на отвореном где је евидентан био заједнички допринос и у којем су сви имали учешће, ово је био драгоцен моменат у раду јаслица.

јасле Бисер

млађа група

У млађој групи формирана је нова просторна целина са неструктурираним материјалима, доступан деци свакодневно, евидентно је различито ангажовање деце, скупљање чепова, слагање, пресипање.. Акценат је стављен на нову организацију физичке средине која истовремено нуди различите могућности за истраживање и кретање па је на тај начин формиран и нова просторна целина. Физичка средина је опремељена различитим звучним, светлосним играчкама, гуралицама и још увек се допуњује различитим материјалима.

Постоји стално промишљање мед.сестара васпитача како проширивати игру на јасленом узрасту. У разговору са васпитачима препознајемо да је потребна подршка у разумевању игре, улоге васпитача у игри на који све начине проширујемо игру на јасленом узрасту.

Вртић Лепа Витас

(припремна група) (старија група)

У припремној групи вртића започет је пројекат „Како биљке добијају боју“

Средина за учење садржи простор са биљкама, цвећем и земљом и у том делу деца су имала прилике да увиде шта се дешава када биљке имају две врсте земље (једну обичну, другу куповну) на папиру налепљеном у том делу деца записују и бележе колико капљица воде свки дан добијају биљке. У оквиру просторне целине за истраживање са биљкама налазе се у понуди различита средства као што су шприцеви, кантице за заливање, лопатице, микроскоп.

Увек је упитан назив пројекта када није довољно инспиративан, да ли баш сваки назив одговара критеријумима једног пројекта.

Када деца имју смислена искуства као што је током активности у овом пројекту где имају прилике да постављају питања, решавају проблеме, да се ангажују боље су способна стећи важне вештине писмености (бележе, уносе симболе користе писање у смисленим ситуацијама)

У ситуацији учења препознаје се да су деца била посвећена (посвећено су се бавили заливањем, истраживањем врсте семена као земље у којој су садили биљке)

Поставља се питање да ли све може сматрати пројектом? У разговору са васпитачима ове групе осврнули смо се и на укључивање родитеља које се не препознаје тј. колико су они укључени на смислен начин, позвани да се укључе у конкретном ситуацији, да учествују у заједничком учењу, или у виду експертске помоћи кроз прикупљање средстава и материјала.

Улога васпитача се препознаје као неког ко је спреман да саслуша децу, да активно учествује с њима у истраживању, заинтересованог за оно чиме се деца баве.

Старија група

У питању је пројекат „Позориште“ који је актуелан током дужег временског периода. Цела соба опремљена је са садржајима као једно позориште, на уласку је благајна и дечак који продаје карте а потом позорница са глумцима (троје деце иза сцене) или публика и или су у другом делу собе и играју се са неструктурираним материјалом на светлећем столу

У разговору са васпитачима и даље препознајемо да се васпитачи воде задовољавањем дечијих жеља која заправо не представљају сврховиту и смислену активност као процес учења, да су ушли у пројекат тако што су више вођени од стране васпитача, да је у питању унапред испланирано, наметнуто али и даље се поставља питање да ли је овде добро формулисана дечија заинтересованост и колико су васпитачи спремни да идентификују шта је то чиме ће бавити, истраживати као важан моменат за улажење у пројекат.

Васпитачи обе групе током разговора били су врло отворени, показали су спремност да чују одређене сугестије и да мењају своју праксу.

Вртић Фића

Припремна целодневна група

Простор собе је доста измењен, направљени су одређени помаци у смислу да то више није уобичајени стереотипан простор испуњен деловима где су столови , затим центри и празан део на средини, овде су јасно уочљиве подељене целине, дефинисане (простор за

ликовно изражавање, за симболичку игру, грађевинска просторна целина) као и усклађеност са захтеvима нове концепције. Простор нуди различите могућности и деца су заокупљена активностима тако што су груписана у простору собе. У неким целинама деца раде задатке по налогу, што подсећа на претходни модел рада. Дилеме и питања која су се појавила односе се на праћење деце и ненаметање идеја васпитача. Васпитачица је показала несигурност у погледу начина на који подржава и прати оно чиме се деца баве, није сигурна на који начин да процени шта је оно чиме деца аутентично желе да се баве уколико се појави више интересовања. Добила је подршку и смернице како би била укљученија и време да се идеје изроне, као и нуђењем различитих извора учења и подршке, уношењем провокација подстакне децу

У једном делу собе запажамо део са конструкторима и цртеже познатих кула као и карту Србије и заставу. У разговору са децом и васпитачем сазнајемо да су започели пројекат – Србија пре недељу дана.

Вртић Врачарац

средња и старија група

Обзиром да је у питању вртић којије почео са радом од септембра месеца, када је у питању средина за учење почело се са уношењем материјала, средстава, грађењем простора у којем деца деца имају могућности да заједно раде и сарађују. Међутим због недовољног промишљања и велике тежње васпитача да простор ускладе по новој концепцији дошло је до одређених неусаглашености и одступања са концепцијом Године узлета.

Видљиво је да се деца крећу и користе све просторе, евидентно је удруживање и заједничке игре у заједничким просторима као што су ходник, трпезарија. Средина за учење може се закључити није се градила постепено, малим корацима где је видљив процес учења већ доста доминирају теоријски концепти програма који немају јасну сврху. Један од примера су *диспозиције за учење* које су истакнуте у соби и у разговору са васпитачима не видимо да они јасно разумеју њихову сврху као да не могу бити теројски исписане у соби а да их деца на тај начин препознају. Диспозиције су нешто треба да буде подржано подстицајима из окружења детета у вртићу или искуством које дете гради са њему значајним одраслима вршњацима. У разговору са васпитачима сазнајемо да је потребна подршка у погледу документовања, видљивости програма, процеса учења деце у том процесу.

Васпитач у припремној групи представио нам је како су деца самоиницијативно започела да фотографишу простор а потом да га мапирају. То се показало као добар пример праксе – мапирање простора у оквиру истраживања – ***Како деца виде простор?*** шта физичко окружење треба да подржава, димензије простора, дечија игра у просторним целинама – на овај начин ћемо сагледати перспективу деце. Ово је добар начин јер деца мапирајући своје кретање шаљу поруку који су то простори где бораве највише, где се задржавају, чега се играју. Ово нам говори да васпитач промишља о својој пракси, преиспитује се и уједно је истраживач.

Када говоримо о постојећим дилемама васпитача, највећи број се односио на питање смислености игре, како проширити игру, доћи до истраживачког питања а како да деци не наметну своју идеју која њима није аутентична као покретач за истраживање. Укључивање деце у процес документовања је једна од потешкоћа са којом се васпитачи тренутно сусрећу у пракси.

Вртић Мића и Аћим

старија 1

У току је пројекат „Градња“ . Једа од дечака из групе је дошао са причом о рупи која је настала у близини његове зграде и деца су почела да се интересују за тему градње кућа, зграда, различитих објеката. Родитељи су се укључили у реализацију пројекта и доносили су неструктуриране материјале, рестлове, пројекте и планове за изградњу. Такве провокације су подстакле децу на акцију и истраживање. У разговору са васпитачем сазнајемо да на основу пажљивог сушања деце уношењем ове провокације васпитач покушава да усмери упитаност деце..

У простору собе уочавају се јасно просторне целине али на средини је потребно још пуно да се ради у смислу обезбеђивања више подстицаја, богатој материјалима који ће децу покретати на истраживање, да долазе до идеја, промишљају, праве различите изборе. Кључно је да се ради на средина која ће бити довољно изазовна и која ће пружати подршку дечијој игри.

млађа група

Васпитна група јо увек није ушла у пројекат, појавила се заинтересованост за необичне појаве и предмете које деца повезују са земљом Дембелијом, што примећујемо на скицама у соби где су деца документовала замишљену земљу Дембелију. Нема хаотичног кретања по соби, трчања већ је соба дефинисана просторним целинама и то: симболичком, простор са конструкторима, сензорном и на тај начин су деца груписана и укључена у различите игре. У разговору са васпитачима препознајемо да је потребна већа подршка у погледу документовања у простору, видљивости процеса учења деце. Потешкоће и дилеме се јављају када је у питању продубљивање дечијих интересовања, формулисања дечије

заинтересованости или да ли ипак то за шта показују заинтересованост има везе са смисленошћу, да ли мало другачије или дубље да сагледавамо дечију заинтересованост. Једна од дилема у размшљањима васпитача јесте на који начин да допринесу да деца остану заинтересована, да подрже њихове идеје, нпр, неке аутентичне догађаје који су повезани са животним контекстом. Ако су укључени у игру са њима питање је када се зауставити, не нарушити игровни образац односно питање подршке васпитача према начину на који он подржава игру у програму.

припремна група

У групи је актуелан пројекат „Светлост“. Простор собе даје доста могућности за игру и истраживање. Могућности су у простору су такве да деца имају прилику да нађу семи место у зависности од тога да ли желе да истражују светлост, да се осаме... Деца на различите начине истражују светлост - посматрају цртеже на прозору под дневним светлом, фотографишу сенке. Васпитачи су унели различите провокације од лампи, пројектора, светлеће табле, простора за истраживање сенки... У групи влада добра атмосфера, деца су закупљена у различитим просторима собе, једни преговарају, помажу се међусобно... овде препознајемо да се васпитач доста бави својом улогом, њеним преиспитивањем, осмишљавањем простора, како ће развијати идеје за истраживање, прати децу и користи различите начине изражавања деце.

Васпитач препознаје да понекад „иде испред деце“ уместо да се ослони на процес учења који започиње са децом и настоји да стално истражује могућности где деца могу да стичу нова искуства.

Потребна је већа подршка у документовању, разумевање учења деце, шта је то што би требало представити кроз документовање. Постоје извесне несигурности, дилеме када је у питању функција документовања. Потребно је радити на томе да слике о детету, програму, учењу буду што јасније и усклађене са *Основама програма*.

Кључно и најважније питање је како документовање и праћење користимо у функцији подршке дечијем учењу и развијању програма. На то треба да нам одговори и праћење у оквиру самовредновања које је обављено овим непосредним увидом

Вртић Нада Пурић

У заједничком холу вртића на паноима су истакнути теоријски делови из *Основа програма* што указује да још увек васпитачине разумеју сврху и функцију документовања реалног програма. Документовање пре свега омогућава да развијање реалног програма учинимо видљивим себи, деци и њиховим родитељима и другим учесницима, тако да сви

могу боље разумети искуства, доживљаје, и сазнања деце и одраслих и њихове узајамне односе.

Овде се поставља питање колико простор вртића одражава начин на који се програм развија, шта је то што сматрамо важним у вртићу, шта хоћемо да истакнемо?

млађа група

Игре брашном и тестом у току, простор је доста преуређен у односу на претходни период, има усклађености са концепцијом Година узлета, доступних материјала за истраживање, јасно су дефинисане целине иако је соба реалтивно мале површине, користе се заједнички простори и деца имају прилике да буду у соби и ходнику. Простор кухиње у којем се неколико деце игра и врло су посвећени игри. У једном делу дечак на тасу мери воће...Деци се пружа могућност да се крећу у простору, размењују идеје, заједно раде, међусобно сарађују. У холу се налази сто са пластелином и шаблоном који деца отискују и овде се поставља питање да ли и даље говоримо о усмереној активности у којој нема истраживања, откривања, испробавања, већ је у питању излагање деце унапред припремљеним садржајима.

Стиче се утисак да је средина формирана са доступним неструктурираним материјалима које деца истражују али се не препознаје значајније учешће васпитача у игри, у смислу упућивања деце на сарадњу, подстицања да промишљају, повезују..која је улога васпитача – да средину учини подстицајном и да посматра са стране?

У разговору са васпитачима примећујемо да нема великог одступања нити промена када је у питању приступ пракси у односу на претходни програм.

Сви васпитачи су имали прилике да напишу и истакну своје дилеме и потешкоће, међутим препознаје се да им је било тешко да формулишу и идентификују шта је тачно то што нам говори да је потребно више да се баве својом праксом.

припремна група

У току је пројекат чији је радни назив „Куће“ у соби доминирају слике различитих грађевина, простор собе је већим делом испуњен столовима, не препознају се просторне целине и влада хаотична атмосфера. Група дечака у другом делу собе игра се суперхероја из цртаних филмова.

У соби се налази процесни пано али на њему нису најјасније представљени кораци у реализацији теме/пројекта. Обзиром да говоримо о припремној вртићкој групи разменили смо са васпитачем дилеме о развијању ране писмености као што је то да деца кроз истраживање и пројекте имају прилике да развијају овај начин писмености. Треба користити прилике да употребљавају различите графичке симболе – слова, бројеве, мерне

количине, скице којима представљају доживљаје током рада на пројекту, да остављају поруке родитељима или праве план како ће нешто правити..

вртић Свети Сава

Праћење је обављено у три васпитне групе и то млађа, средња и припремна. Вртић Свети Сава је од момента имплементације *нових Основа* радио на грађењу инспиративне средине за учење, средине која је деци омогућила да се баве различитим стварима и где су се бавили различити истраживањима. Учинили су велику промену када је у питању реструктуирање простора у смислу да је у функцији истраживања и заједништва. Самим тим васпитачи су показали велику мотивисаност за реализацијом пројеката у вртићу који су по траженим критеријумима највише одговарали.

Заједнички простори су у процесу развијања, обзиром да нису довољно искоришћени.

У групама где је обављено непосредно праћење све време владала је позитивна атмосфера, деца су посвећена игри, уживају, баве се оним што им је занимљиво, вођена радозналост. Играју се у испробавању и размени са другима. Постоји одређени број материјала који се користе у оквиру актуелног пројекта. У развијању реалног програма васпитачи наилазе на велики број дилема који се односи на сам процес развијања пројекта – *како знати да пројекат иде у добром смеру, вођен истинском заинтересованошћу деце, оним што је за њих смислено, што проистиче из аутентичног искуства и доживљаја, да ли сам понудила довољно материјала ..?*

Са овим дилемама сусрећу се васпитачи и потребно је разумевање улоге васпитача као истраживача, као неког ко је заинтересован за оно што се дешава у тој игри, ка неког ко треба да подстакне децу да поделе заједничко искуство, да васпитач буде заинтересован за неку проблематику..

Проблем је видљив у начину како да процес учења учине видљивим у прстору, како представити програм који се развија са децом и његову важност родитељима, како омогућава да они разумеју сврху.

вртић Луња

млађа група

Простор нуди различите могућности и деца су заокупљена активностима тако што су груписана у различитим деловима собе. Не влада уобичајени ред, већ је простор значајно реструктуиран, у функцији истраживања и доприноси да деца проширују игру. Васпитач промишља како да подстиче децу на даље истраживање, уноси материјале да би проширио игру. Деца се баве различитим активностима. У току је пројекат „Тобоган за играчке“, унете су две велике инсталације у централном делу собе, родитељи су с еукључили тако што су донели цеви од усисивача и остале материјале који су има

послужили за прављење тобогана. Деца су закупањена игром, убацују и провлаче ситне предмете кроз цеви. Посматрају путање кретања и звуке који производе ови предмети док их спуштају.

У соби се издваја више просторних целина и то за конструисање, симболичку игру, простор за осаму као и литерарна.

Општи утисак је да у соби влада позитивна атмосфера, деца су посвећена игри, деца су вођена радозналости, видно ангажована, спонтано прилазе једни другима и играју се.

У простору је видљиво документовање у виду фотографија свакодневног живота у групи, деце укључене у заједничку активност, заједничког истраживања..

Потребна је подршка у продубљивању питања којима ће се деца бавити у истраживању. Васпитачи групе показују значајну отвореност и мотивисаност да уче, да чују сугестије, предлоге и да унапређују свој рад.

Средња 1

Деца су током нашег боравка углавном била у просторној целини за симболичку игру. У току је пројекат „Путујемо у Дизниленд“, деца од куће доносила су сувенире са различитих путовања, родитељи су се укључили и донели фотографије са путовања. Средина за учење се постепено обогаћује, гради се подстицајно окружење у којем ће деца бити ангажована и бавити с еразличитим стварима.

Дилеме постоје у погледу препознавања стварних, аутентичних интересовања деце, како васпитач да подржи и прошири искуство и заинтересованост, како да боље разуме шта деца виде као њима смислену и инспиративну проблематику за истраживање.

припремна

У току је реализација пројекта чији је радни назив „Африка у вртићу“ или „Вртић у Африци“. Средина за учење је врло инспиративна. Јасно се издвајају просторне целине као што су целина за симболичку игру и визуелне уметности. Деца су укључена у игру, обучена у одећу карактеристичну за афричку културу, ангажована у неколико просторних целина. Заједнички простор ја преуређен у складу са актуелним пројектом.

Када је у питању документовање у простору, видљиви су панели са доста дечијих продуката али потребно је још увек радити на разумевању које функције има документовање у Основама програма „Године узлета“.

У заједничком простору вртића, холу, постоје издвојени теоријски концепти Основа програма на паноима што говори да васпитачи не разумеју сврху зашто и шта је то што документују. Важно је истаћи шта деца истражују, шта васпитач планира, како тече

процес разраде неке идеје, како деца сарађују, до каквих решења долазе на тај начин се чини видљивим њихова искуства и учешће у програму.

Још увек постоји пракса излагања деце унапред припремљеним садржајима, моменти подучавања, ситуације у којима се деца деле у појединачне групе и рад по налогу васпитача, оптерећеност васпитача да децу нечему науче.

вртић Бисер

старија, средња

Организација средине за учење не одговара поставкама нових Основа програма и у том смислу нису направљене велике промене.

У собама васпитних група које су праћене доминирају готове играчке, стиче се утисак да се деца играју без довољно материјала који позивају на истраживање и учење, нема разноврсности избора, недовољно стимулативна средина и врло сиромашна због чега се стиче утисак хаотичности у групи. Нису јасно уочљиве просторне целине, док процес учења није видљив кроз документовање у простору. На простору треба радити тако да доприноси да деца проширују своја размишљања, доживљаје онога чиме се баве..

У старијој групи баве се животињама, домаће животиње, али у разговору са васпитачем није нам најјасније шта је то што конкретно истражују, и даље не препознајемо ангажовање деце, шта је то смислено за децу чиме ће се бавити или је то васпитач испланирао. Деца се хаотично крећу по соби, док други васпитач са децом лепи папире на балоне и праве јаја.

Током разговора са васпитачима долазимо до сазнања да је потребна подршка у разумевању улоге васпитача у новим Основама. Важно је стално преиспитивање у односу на то која је моја улога - не треба да буде улога неког ко преноси знања већ да васпитач користи стратегије за заједничко развијање програма са децом.

Након наших увида и заједничке размене долазимо до закључка а то је да бисмо начинили прве кораке у практичном раду, неопходно је да теоријски будемо потковани, да можемо критички и аргументовано да преиспитујемо различите сегменте рада.

У вртићу Бисер процес промене је тежак, он се одвија знатно отежано обзиром да добар део васпитача не показује спремност да прихвати промене у сопственој пракси.

2. Корак - Анкетирање родитеља

Следећи корак у процесу самовредновања области Васпитно-образовни рад било је анкетирање родитеља и васпитача, у оквиру стандарда квалитета васпитно-образовног рада - *Социјална средина подстиче учење и развој и Планирање и програмирање васпитно-образовног рада* у функцији подршке дечијем учењу и развоју. Желеле смо да проценимо у којој мери се у вртићу негују позитивни односи, уважавање, поверење и сарадња између деце, деце и одраслих и одраслих особа-родитеља и васпитача. Такође, циљ спровођења анкетирања је био и да утврдимо у ком степену се у остваривању програма уважавају иницијативе деце и родитеља о подржавају различити начини укључивања и учешћа деце и родитеља. Анкетирањем васпитача и родитеља смо желеле да дођемо до показатеља индикатора 1.2.2., 1.2.4., 1.3.5.

Анкете за васпитаче и родитеље прослеђене су током априла 2022.године у онлајн формату, што се у претходној години показало као добра пракса, у смислу уштеде времена и ресурса. И поред тога што су васпитачи у више наврата добили подсећање да одговоре на питања у оквиру анкета и подсети родитеље на исто, број анкетираних васпитача је 171, а родитеља 921.

Васпитачима и родитељима смо путем онлајн анкете проследили питања, а њихов задатак је био да процене да ли се слажу или у ком степену се слажу са наведеним тврдњама/индикаторима.

Упитник за васпитаче - Анализа

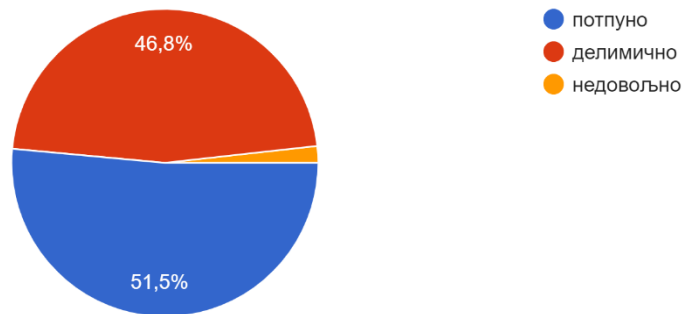
1. На питање “У којој мери у васпитној пракси стварате прилике за изражавање дечијих идеја, претпоставки и избора?” 51,5 % васпитача је одговорило да у потпуности деци ствара прилике за истраживање, 46,8% делимично, док 1, 8 % васпитача има доживљај да деци ствара недовољно прилика за истраживање идеја, претпоставки и избора.

На основу добијених одговора, поставља се питање како се васпитачи још могу оснажити да подрже различите начине укључивања и учешћа деце у васпитној пракси и дају им могућност да у потпуности истраже своје идеје. Овакав резултат може бити и последица недовољно јасне улоге васпитача и повод за преиспитивање компетенција за професију васпитача и његовог професионалног развоја. У вези са тим, једна од мера унапређивања васпитно образовног рада би била јачање

компетенција васпитача кроз рефлексију, саморефлексију и едукацију, како би били адекватни у улози која, у складу са концепцијом “Године узлета” подразумева особену и сложену стручну компетентност (планер, учесник, истраживач и организатор).

У којој мери у васпитној пракси стварате прилике за изражавање дечијих идеја, претпоставки и избора?

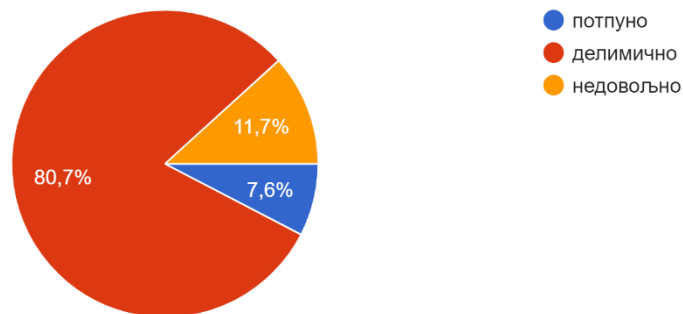
171 одговор

2. 80,7% васпитача има доживљај да укљученост родитеља у реализацију васпитно-образовног рада делимична, 7, 6% потпуна, док 11,7% сматра да је укљученост родитеља недовољна.

У којој мери су родитељи укључени у реализацији васпитно-образовног рада?

171 одговор

3. Васпитачи су имали могућност да на питање“ Уколико имате идеје на које начине би се могла унапредити укљученост родитеља у реализацију програма, наведите Ваше предлоге“ дају одговоре отвореног типа.

Анализом одговора васпитача, уочава се конзистентност у начинима на које васпитачи желе да се родитељи укључе у реализацију васпитно-образовног процеса. Васпитачи су исказали потребу да се родитељи укључе кроз радионице, у улози експерта током реализације пројеката, укључивање у структурирању физичке средине, као спона у сарадњи са локалном заједницом. Такође, васпитачи сматрају да је родитељима потребна информисаност када је у питању концепција „Године узлета“, како би били више и смисленије укључени у реализацију васпитно образовног процеса.

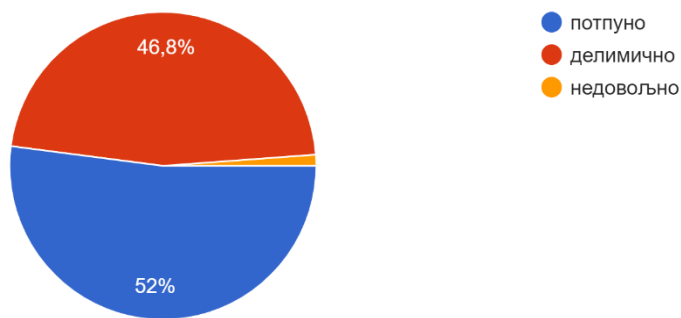
Ово нас је навело да размишљамо и о томе колико су родитељи заиста упознати са новом концепцијом програма. То питање покреће и разматрање могућих начина да се програм приближи родитељима на начин да у концепцији препознају добробити за своју децу, па се у складу са тим укључе у реализацију васпитно-образовног рада.

4. На питање „У којој мери сте задовољни квалитетом односа које градите са колегама у циљу подршке дечијем учењу и развоју и оснаживању заједнице која учи?“ 52, 7% васпитача је потпуно задовољно, 46, 8% делимично, док је 1, 2% незадовољно односом који гради са колегама на нивоу Установе. Ова статистика указује на релативно добру међусобну подршку колега у реализацији васпитно-образовног рада, али и на простор за подршку у виду разматрања нових начина за грађење квалитетнијих односа..

Међусобне размене у оквиру планираног стручног усавршавања, заједничко учешће и пртнерство у реализацији пројеката би унапредице овај вид подршке дечијем учењу и оснаживању целокупне заједнице која учи.

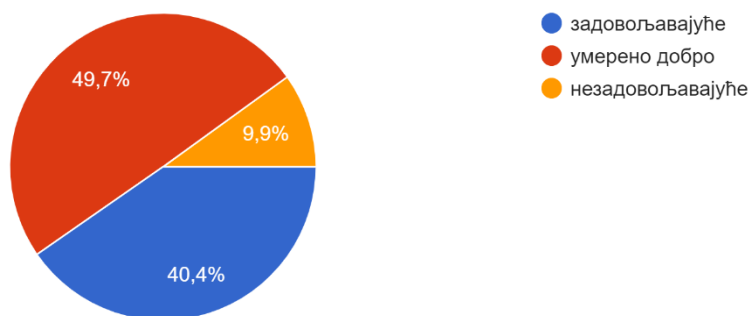
У којој мери сте задовољни квалитетом односа које градите са колегама у циљу подршке дечијем учењу и развоју и оснаживању заједнице која учи?

171 одговор

Како процењујете повезаност са стручним сарадницима у заједничком истраживању и процесу рефлексije са циљем унапређивања праксе?

171 одговор

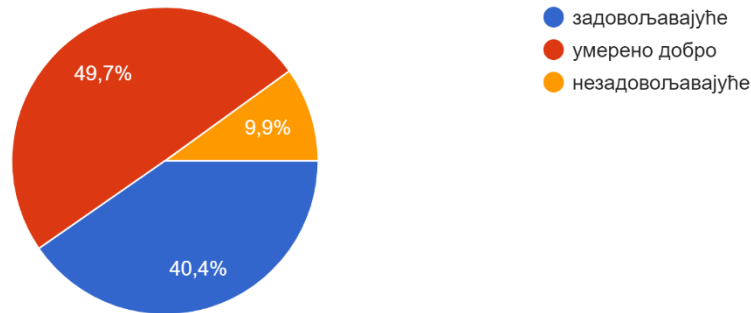

5. 40,2% васпитача наводи да су задовољни сарадњом и подршком коју умају у односу са стручним сарадницима, 49,9% васпитача се изјаснило као умерено задовољно, док је 9, 9% васпитача незадовољно овим видим сарадње. Добијена статистика нам указује да је потребно оснажити ову врсту релација, како би кроз бољу повезаност, размене и рефлексije допринели унапређењу целокупне праксе. Скор који смо добили послужиће нам да преиспитамо наше учешће у овој динамици и осмислимо нов начине учешћа, повезовања и рефлексije.

Стручни сарадници ће током наредне радне године, вођени добијеним резултатима анкета, овај тип сарадње и размене реализовати на начине који би оснажили сарадњу са васпитачима, како би размене биле квалитетне и допринеле грађењу односа који ће директно утицати на васпитно образовни рад и добробит деце. На основу неформалних разговора са васпитачима, стичемо утисак да би им највише користиле размене са стручним сарадницима у непосредном раду и да би било корисно да стручни сарадници у већој мери бораве у васпитним групама.

Како процењујете повезаност са стручним сарадницима у заједничком истраживању и процесу рефлексije са циљем унапређивања праксе?

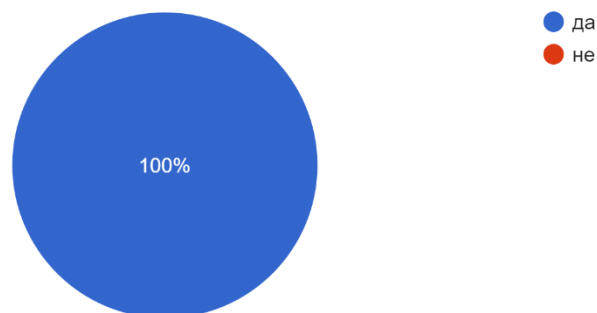
171 одговор

6. Сви анкетирани васпитачи истичу да су спремни за преиспитивање сопствених компетенција у односу на улоге и одговорности професије. Добијени одговори се могу посматрати као већа спремност на промене, што је веома значајно у духу даље имплементације нове концепције програма. Статистика на исто питање претходне радне године је показивала спремност једног дела васпитача да преиспитује своје компетенције (74%), док је остатак васпитача још увек био неспреман да започне преиспитивање сопствених компетенција, уверења, а кроз то и промене праксе. Скор добијен након актуелно спроведених анкета показатељ је успешне транзиције на нову концепцију програма за коју је кључна спремност васпитача за ову врсту преиспитивања и промене

Да ли сте спремни за преиспитивање сопствених компетенција у односу на улоге и одговорности професије?

173 одговора

Упитник за родитеље - Анализа

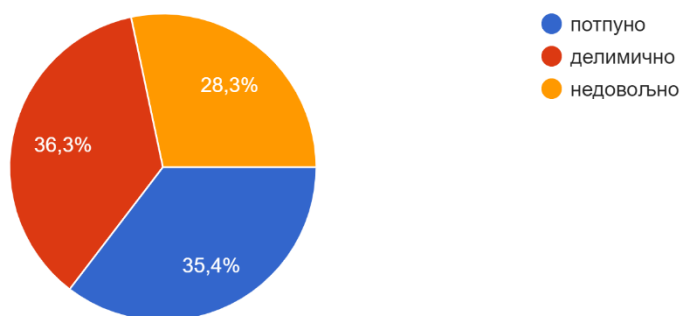
1. „У којој мери сте путем редовних облика информисања у вртићу упознати са новом концепцијом програма ”Године узлета” у складу са којом се спроводи васпитно образовни рад?“

Одговори на ово питање су нам били значајни са становишта индикатора 1.2.4. Желеле смо да проверимо у којој мери одрасли сарађују и размењују информације у циљу подршке дечијем учењу и развоју. 35, 4% испитаних родитеља даје одговор да је у потпуности упозната са новом концепцијом програма, 36, 3 % делимично, 28, 3% недовољно.

Добијени резултат сугерише да начини на који се информације у вези са програмом „Године узлета“ између одраслих размењују нису довели до разумевања концепције од стране родитеља. То даље имплицира и мањи степен укључености родитеља, с обзиром да не виде јасно добробити које би дете имало од њиховог укључивања.

Потребно је предузети мере које би допринеле потпунијем разумевању нове концепције програма од стране родитеља. То се односи на унапређивање видљивости процеса учења деце у простору, јачање стручних компетенција васпитача као важне карике у овом процесу, различитих начина приказа нове концепције програма родитељима - флајери, кратки видео записи и слично.

У којој мери сте путем редовних облика информисања у вртићу упознати са новом концепцијом програма ”Године узлета” у складу са којом се спроводи васпитно образовни рад?
921 одговор

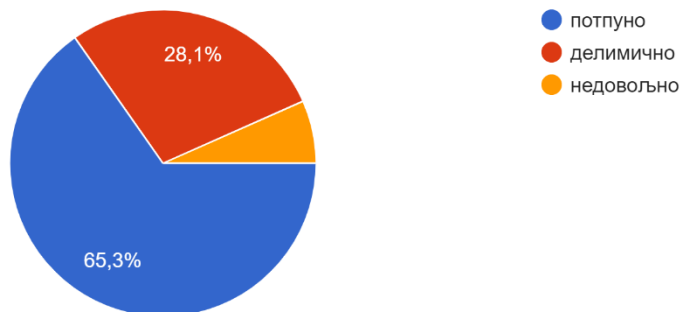

2. „Колико сте кроз документовање у простору вртића (паное, панеле, инсталације..) информисани о актуелним дешавањима у вртићу и позвани да се укључите у васпитно-образовни рад?“

65, 3% родитеља је одговорило са потпуно, 28, 1% делимично, 6, 6% недовољно.

Ово такође указује на значај документовања у простору и потребу да се овај сегмент васпитно-образовног просеца унапређује како би деци служио за проширивање искуства и одражавао процес учења, користио васпитачима као истраживачки алат и основ за развијање рефлексивне праксе а породицу подстакао на учешће у реалном програму.

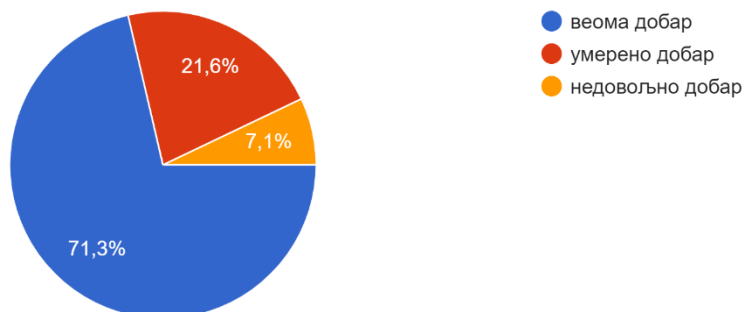
Колико сте кроз документовање у простору вртића (паное, панеле, инсталације..) информисани о актуелним дешавањима у вртићу ...ни да се укључите у васпитно-образовни рад?
921 одговор

3. „Како оцењујете квалитет информација које добијате од васпитача о функционисању Вашег детета у васпитној групи?“ 71, 3% родитеља квалитет информација о функционисању детета у вртићу који добијају од родитеља процењују као веома добар, 21, 6% као умерено добар а 7, 1 % као недовољно добар.

Како оцењујете квалитет информација које добијате од васпитача о функционисању Вашег детета у васпитној групи?

921 одговор

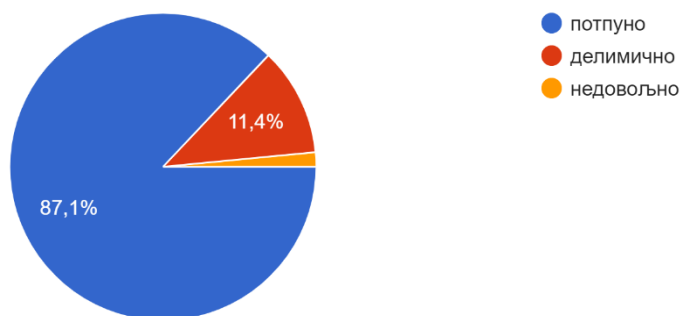
3. Родитељи су добили питање отвореног типа- „Наведите Ваш предлог/е о потенцијалним начинима унапређивања сарадње породице и вртића, са циљем већег степена укључености родитеља у васпитно-образовни рад?“

Одговори се могу груписати у неколико кластера. Родитељи имају потребу за чешћим родитељским састанцима, више могућности да са васпитачима детета обављају индивидуалне разговоре, да буду позвани да се укључе у заједничке активности у вртићу и код куће. Из одговора се стиче утисак да родитељи имају жељу за већом укљученосћу у реализацију васпитно-образовног рада. Често се у одговорима појављује потреба за радионицама и укључивање родитеља у реализацију пројеката. Корисно је кроз рефлексију сагледати могућности да родитељи добију више простора за укључивање. У наредном периоду ћемо се руководити наведеним потребама родитеља, али ћемо исте прилагодити и ускладити са новом концепцијом програма.

4. „Однос који остварујем са васпитачима се базира на поверењу, сарадњи и отворености“- 87, 1% испитани родитеља ову тврдњу оцењује као потпуно тачну, 11, 4% као делимично тачну, док 1, 5% анкетираних родитеља однос са васпитачима оцењује као недовољно добар. Добијени одговори показатељ су релативно добрих односа на релацији родитељ-васпитач. Како се, према новој концепцији програма, односи граде односима, а управо су оноси значајан аспект програма, настојаћемо да се овакав тренд настави и унапреди.

Однос који остварујем са васпитачима се базира на поверењу, сарадњи и отворености.

921 одговор

На основу анализе добијених одговора и анализе педагошке документације (приче о пројектима и приче за учење) може се рећи да су стандарди: *Социјална средина подстиче учење и развој* и *Планирање и програмирање васпитно-образовног рада је у функцији подршке децјем учењу и развоју* делимично остварени.

3. Корак – Анализа педагошке документације (приче о пројектима и приче за учење)

Као један од алата током самовредновања коришћене су анализе прича о пројектима из 6 објеката наше установе. На основу обављених анализа може се идентификовати неколико подручја рада на којим је потребно додатно радити и унапређивати их. На основу пројеката који су се развијали у нашој пракси видљиво је да се деца подстичу на истраживање али не и на промишљање и решавање проблема, недостаје више могућности деци за проширивање истраживања проблематике која је за њих смислена. Тешкоће у овом смислу су израженије у раду са децом јасленог узраста која још увек не вербализују идеје и предлоге, него их изражавају кроз покрет, манипулисање материјалима, активности...

Још увек се појављују примери кроз које запажамо подучавање деце одређеној тематици као нпр. „Зимница“ или „Вода“, проблем је што ово захтева продубљивање и да се препознају ситуације које ће она доживљавати и практиковати, да они то живе у вртићу.

Често се препознаје у пројектима да је васпитач тај који реализује теме/пројекте, да је он унапред прописан умсето да он буде учесник који истражује заједно са децом.

У развијању реалног програма васпитачи наилазе на велики број дилема који се односи на сам процес развијања тема/пројекта – *како знати да пројекат иде у добром смеру, вођен истинском заинтересованошћу деце, оним што је за њих смислено, што проистиче из аутентичног искуства и доживљаја, да ли сам понудила довољно материјала, како повећати учешће родитеља у теми/пројекту..? Како игру у тему/пројекта да повезујем у пракси*

Са овим дилемама сусрећу се васпитачи и потребно је разумевање улоге васпитача као истраживача, као неког ко је заинтересован за оно што се дешава у тој игри, као неког ко треба да подстакне децу да поделе заједничко искуство, да васпитач буде заинтересован за неку проблематику..

Потребно је у пројектима да се препознају континуитет, развојност и нит истраживања наспрам реализације једнократних активности.

У већина примера прича о пројектима васпитачи су се руководили ***Матрицом за анализом*** приче о пројекту а јасно су издвајали ***Принципе развијања реалног програма***.

Ово је био један користан начин преиситивања теме/пројекта које васпитачи развијају са децом.

ПРЕДЛОЖЕНЕ МЕРЕ УНАПРЕЂЕЊА И НАЧИНИ ПРАЋЕЊА

ПРЕДЛОЖЕНЕ МЕРЕ УНАПРЕЂЕЊА
- Радити на јачању сегмената унапређивања активног учешћа родитеља у живот и рад вртића: • Упознавање родитеља са новом концепцијом -Како деца уче у новом програму (кроз заједничке састанке, брошуре о програму, писане информације путем паноа..) • Уважавање перспективе родитеља, укључивање и позивање родитеља на заједничко учешће (кроз осмишљавање и обогаћивање физичке средине, реализацију пројеката у јаслама и вртићу, набавку материјала и средстава..) - Унапређивање видљивости процеса учења, развијања програма и актуелних дешавања – панои, панели, инсталације - персонализација простора; - Интензиван рад на разумевању функције и садржаја документовања учења детета кроз дечији портфолио - Интензиван рад на разумевању функције и садржаја документовања развијања реалног програма кроз тематски/пројектни портфолио - Наставак рада на разумевању и појачаном отварању ка местима у локалној заједници кроз смислено укључивање усклађено са концепцијом; - Континуирано грађење инспиративног простора у свим вртићима и јаслама са акцентом на његовом смисленом коришћењу и да имају садржајнијих места за учење као и подршке дечијем учењу и игри;
НАЧИНИ ПРАЋЕЊА
- Непосредни увид, протокол праћења за непосредни увид - Заједнички састанци на нивоу јаслица и вртића - Анкете за родитеље

КООРДИНАТОР ТИМА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ**Ана Томић**

ПРИЛОЗИ

ПРОТОКОЛ ПОСМАТРАЊА ЗА НЕПОСРЕДНИ УВИД И ЗАЈЕДНИЧКУ РЕФЛЕКСИЈУ

Драге колеге и колегинице, ово су кључна питања за наше овогодишње истраживање праксе, које не подразумева контролу нити процену, већ једно критичко сагледавање и спремност да преиспитујемо сопствену праксу. Коначна верзија ПРОТОКОЛА направљена је уважавајући све сугестије проширеног и централног Тима за самовредновање.

Васпитач охрабрује децу да изражавају своје идеје, предлоге, осећања и искуства, да постављају питања, планирају заједно, преговарају о потенцијалним могућностима
Васпитач подстиче децу да воде аутентичне и њима смислене разговоре
Васпитач се односи према деци са уважавањем, показује да их види као јединствене особе, уважава иницијативу и предлоге деце
У соби је видљиво да се примењују неке од техника консултовања са децом (зжн, цртеж, грозд техника, тура, мапирање...)
Деци је омогућено да једни другима дају подршку у учењу тако што их упућује да информације или помоћ потраже код својих вршњака
Деци се пружа могућност да заједно раде, уче, играју се, размењују идеје, међусобно сарађују и брину једни за друге
Васпитач је тај који истражује, запитан, лично је заинтересован за неку проблематику, да поставља питања (<i>моделује истраживачки однос</i>)
Васпитач адекватно одговара на понашање сваког детета
Васпитач деци поставља питања како би их подстакao да промишљају, повезују, решавају проблеме, планирају
Простор је реструктуриран тако да је у функцији истраживања и заједништва
Простор собе је пун писаних материјала (богата литерарни садржајима, обележеним материјалима, подлоге за писање, панои за качење различитих писаних симбола, постера, прича у сликама...)
Простор је опремљен тако да је изазован и да при томе доприноси да деца прошире своја размишљања, доживљаје онога чиме се баве
Простор је у соби променљив, свако дете има прилику да нађе себи место у зависности од тога да ли жели да истражује природне материјале, да се осами, да чита у простору библиотеке...
Средина је подстицајна, има довољно материјала у којој деца могу да истражују; васпитач уноси материјале како би проширио игру и подстицао децу на даље истраживање
У соби има пуно извора сазнања, књига, енциклопедија, материјала, компјутер... пуно непосредног искуства...
Могућности у простору су такве да се деца баве активностима које за њих имају смисла – диносауруси, размена сличица, трчање, возе бицикл, песак, вода...
Деца могу да се осаме и не буду ометана док се баве неком активношћу...

Простор одражава заједничке идеје и вредности
Простор собе обилује личним дечијим продуктима културе и породице из које долази..
Предлози и идеје деце су уважени и видљиви у простору
У простору дете може да бира где ће, с ким ће и шта ће радити
<i>ПИТАЊА И ДИЛЕМЕ КОЈЕ СУ СЕ ОТВОРИЛЕ</i>

АНКЕТА ЗА РОДИТЕЉЕ

Поштовани родитељи, у жељи да унапредимо сарадњу са Вама и подржимо грађење односа које међусобно негујемо у вртићу, молимо Вас да попуните ову анкету и дате своје виђење наше узајамне сарадње.

1. У којој мери сте путем редовних облика информисања у вртићу упознати са новом концепцијом програма "Године узлета" у складу са којом се спроводи васпитно образовни рад?

- потпуно
- делимично
- недовољно

2. Колико сте кроз документовање у простору вртића (паное, панеле, инсталације..) информисани о актуелним дешавањима у вртићу и позвани да се укључите у васпитно-образовни рад?

- потпуно
- делимично
- недовољно

3. Како оцењујете квалитет информација које добијате од васпитача о функционисању Вашег детета у васпитној групи?

- веома добар
- умерено добар
- недовољно добар

Уколико имате предлог на који начин би се овај облик сарадње/односа на релацији родитељ/васпитач, могао унапредити, наведите Ваше предлоге

4. Наведите Ваш предлог/е о потенцијалним начинима унапређивања сарадње породице и вртића, са циљем већег степена укључености родитеља у васпитно-образовни рад?

5. Однос који остварујем са васпитачима се базира на поверењу, сарадњи и отворености.

- потпуно
- умерено
- недовољно

АНКЕТА ЗА ВАСПИТАЧЕ

Поштовани васпитачи, у циљу унапређивања васпитно образовне праксе кроз заједничко учешће, молимо вас да попуните ову анкету.

1. У којој мери у васпитној пракси стварате прилике за изражавање дечијих идеја, претпоставки и избора?

- потпуно
- делимично
- недовољно

2. Како процењујете степен укљученост родитеља током развијања пројеката?

- потпуно
- делимично
- недовољно

Уколико имате идеје на који начин би се сарадња са породицом могла унапредити, а у циљу подршке дечијем учењу и развоју, наведите предлоге

3. У којој мери сте задовољни квалитетом односа које градите са колегама у циљу подршке дечијем учењу и развоју и оснаживању заједнице која учи?

- потпуно
- делимично
- недовољно

Уколико имате идеје на који начин би се међусобни односи васпитача могли побољшати, у циљу подршке дечијем учењу и развоју и оснаживања заједнице која учи, наведите предлоге

4. Како процењујете повезаност са стручним сарадницима у заједничком истраживању и процесу рефлексije са циљем унапређивања праксе?

- задовољавајуће
- умерено добро
- недовољно

Наведите уколико имате предлоге за унапређење овог вида сарадње

5. Да ли сте спремни за преиспитивање сопствених компетенција у односу на улоге и одговорности професије?

- да
- не

Хвала на сарадњи!

